

L.M.P. Scholten struikelt 34 keer over ds. L. Boone en de OGG

Bij een herdenking van de vereniging van 1907 verschenen artikelenseries in het Kerkblad van de Oud Gereformeerde Gemeenten in Ned. (van A.A. Klein) en in De Wachter Sions (van L.M.P. Scholten). Scholten voelde zich geroepen om Klein fors te bekritisieren en deed dat met verve. Ds. Boone en de oud gereformeerden kregen er in enkele Wachters met grote woorden stevig van langs. Maar alleen de bronnen gaan over de waarheid; niet de eigen idolen, niet kerkblaadjes en niet scribenten. Ook ds. Boone en de OGG hebben recht op een eerlijk verhaal. We zullen daarom Scholtens kritiek eens beknopt van commentaar voorzien.

1. Sch. *'Het is 9 oktober van het jaar 1907. Op deze dag zal de eerste synode van de verenigde Gereformeerde Gemeenten worden gehouden.'*

JMV. Het was geen synode, maar een algemene vergadering. De afgevaardigden waren rechtstreeks opgeroepen en niet via een getrappt stelsel. En de vergadering duurde niet één maar twee dagen.
2. Sch. *Een groot aantal afgevaardigden is in de kerk aan de Boezemsingel samengekomen: zeven predikanten, vijftig ouderlingen en vier diakenen. Dat getal is daarom zo groot, omdat elke kerkeraad is uitgenodigd, twee afgevaardigden te zenden.*

JMV. Niet 'elke kerkenraad' was uitgenodigd en niet elke aanwezige was afgevaardigd. Voorzitter Beversluis had zijn marionet Marinus Remijn binnengesmokkeld die hij onwettig liet preken, die geen gemeente diende, geen ambtsdrager was en dus niet aanwezig mocht zijn.
3. Sch. *Er hadden meer afgevaardigden kunnen zijn, zo blijkt. Enkele gemeenten hebben door omstandigheden niemand kunnen zenden.'*

JMV. Ze waren niet 'door omstandigheden' afwezig. Beversluis had ze bewust geroeyeerd omdat alleen ds. Boone er mocht preken. Dat blijkt uit de notulen.
4. Sch. *Als praeses wordt Ds. Beversluis gekozen. Hij zal de vergadering "met vaste hand" leiden, zo schrijft Ds. Kersten later in zijn "Kort Historisch Overzicht".*

JMV. Beversluis' voorzitterschap was een grote mislukking. Hij kende de verenigingsprocedure niet, het kerkrecht niet, loog over de afwezigheid van vijf gemeenten, was partijdig, bedreef vriendjespolitiek, zette pion Remijn in als aanklager tegen ds. Boone en stelde voor die stante pede te schorsen.
5. Sch. *Het hielp niet, dat hem [ds. Boone] op het tegenstrijdige in zijn handelen gewezen werd. Immers, voorgaande in kruisgemeenten had hij - zonder enige verplichting - uit eigen vrije wil uit de berijming van 1773 laten zingen.*

JMV. Boone handelde niet tegenstrijdig, want psalmzingen in de kruiskerken heeft niets te maken met het handhaven van Datheen als grondslag van het eigen kerkverband.

6. Sch. *'Er was zelfs ter synode gezegd, dat Ds. Boone vóór de vergadering van 5 juni al geschreven zou hebben, dat hij met zeven gemeenten op zichzelf zou willen gaan staan.'*

JMV. De vergadering was niet op 5 juni maar op 4 en 5 juni. Scholtens beschuldiging kan niet waar zijn, want vóór deze vergadering was er nog geen sprake van verenigen. En vóór de vergadering van 9 en 10 oktober waren de vijf (en niet zeven) geroyeerde gemeenten alleen in Beversluis' geheime plannen bekend. Boone haakte pas op 8 oktober af, geheel zelfstandig.

7. Sch.: *'De synode oordeelde, dat de handelwijze van Ds. Boone hem schorsenswaardig maakte.'*

JMV. Dit is bedrieglijke journalistiek: het verdraaien en verfraaien van feiten, want de vergadering schorste hem daadwerkelijk, althans naar hun mening. Scholten had de schorsing als onwettig moeten verklaren, excuses aanbieden en postuum eerherstel in gang zetten, zoals ook in de seculiere wereld zou gebeuren.

8. Sch.: *Deze (ds. Boone) noemde toen als zijn voornaamste bezwaren de psalmberijming en het ambtsgewaad.'*

JMV. Boone schreef over 'de grondslag'. Zijn voornaamste argument was het kerkbegrip, de kerkelijke breuk, de grondslag. De psalmen en het ambtsgewaad hoorden daar bij.

9. Sch. *'Het waren in wezen gemoedelijke gronden, waarom Ds. Boone zich op het laatst toch nog terugtrok.'*

JMV. Boones terugtrekken berustte op zijn kerkbegrip, het principe van de afscheiding dat ook voor ds. Ledeboer fundamenteel was. Dit had niets met gemoedelijkheid te maken.

10. Sch: *'Wij mogen toch wel vragen: was er werkelijk oorzaak om Ds. Kersten - die gezien het gebruik van het woord "jeugdige" wel allereerst zal zijn bedoeld -, maar ook de andere leraars van de vereniging, A. Janse, Jac. Overduin, D.C. Overduin, Beversluis, Roelofsen en Van Oordt van deze dingen te betichten?'*

JMV. Scholtens fantasie gaat wel erg ver. Ds. Boone citeerde uit een brief van ds. David Janse en bedoelde met 'schone en jeugdige en bevallige' de psalmberijming van 1773. Dat blijkt duidelijk uit de context.

11. Sch. *'Moeten zo zaken als psalmberijming en ambtsgewaad tot schibboleths gemaakt worden?'*

JMV. Jazeker, dat is zelfs verplicht. De psalmberijming is cruciaal voor elke kerk, zoals ook de bijbelvertaling dat is.

12. Sch. *'Ds. Boone wilde niet meegaan met de vereniging, of misschien moeten we zeggen: hij durfde het niet.'*

JMV. Een grove verdachtmaking alsof ds. Boones afhaken één grote leugen zou zijn. Om als eenling af te haken is meer moed nodig dan om te verenigen.

13. Sch.: *'Maar lettende op de leraars met wie hij te doen had, moeten we zeggen, dat zijn gemoedsbezwaren de toets van Gods Woord toch niet konden doorstaan.'*

JMV. Ds. Boone deed niets tegen Gods Woord, niets tegen de voorwaarden en niets tegen de kerkorde.

14. Sch. *'Ook waren er nog enkele vrije gemeenten, veelal van ledeboeriaanse oorsprong maar losgeraakt van het kerkverband, met wie Ds. Boone contacten onderhield.'*

JMV. Het waren geen 'vrije gemeenten' en ze waren ook niet 'losgeraakt'. Ze waren opzettelijk geroyeerd met leugen en bedrog van voorzitter Beversluis. Die kerkenraden keurden diens levenswandel af en lieten alleen ds. Boone preken.

15. Sch. *'Zo kon het gebeuren, dat er op 3 december 1907 in Waddinxveen een vergadering werd gehouden van vertegenwoordigers van negen gemeenten: de vijf reeds genoemde alsmede vrije gemeenten te Oudewater, Waddinxveen, IJsselstein en Zuidwolde (Dr.).'*

JMV. Het waren geen vrije gemeenten, maar door Beversluis verworpen gemeenten; ook zijn de namen en de aantallen fout.

16. Sch. *Dat is het begin geworden van het kerkverband van de Oud Gereformeerde Gemeenten.*

JMV. Het was niet het begin van 'het kerkverband van de Oud Gereformeerde Gemeenten', maar de voortzetting van de Ledeboeriaanse gemeenten uit 1851.

17. Sch. *'In wezen is er namelijk geen verschil tussen het kerkelijk standpunt van Ds. Ledeboer en van de Gereformeerde Gemeenten (in Nederland) in onze tijd.'*

JMV. Groter verschil is niet denkbaar. Ledeboer en Boone wilden een noodkerk met zo min mogelijk organisatie. Ze bemoeiden zich niet met anderen, richtten zich op de oudvaders en kenden maar weinig zwarte bladzijden. De GGiN hebben hoge kerkmuren, omstreden kuyperiaanse leeruitspraken en veel zwarte bladzijden. Hun kerkblad is berucht vanwege het bekritisieren van anderen, zoals ook hier blijkt.

18. Sch. *'En wie de acht punten van de vergadering van 3 december 1907 te Waddinxveen zoals in het Kerkblad [OGG] afgedrukt zijn vergelijkt met de*

bepalingen die twee maanden tevoren op de synode van de Gereformeerde Gemeenten in Rotterdam waren aangenomen, moet toch wel zeggen, dat de organisatie in de gemeenten van Ds. Boone bepaald strakker was.'

JMV. De organisatie bij ds. Boone was eindeloos veel bijbelser. Artikel 1 van de Bepalingen van ds. Kersten begint met twee kapitale blunders. De woorden 'Als accoord van kerkelijke gemeenschap' zijn gekopieerd van het neocalvinistische kerkleven van de beruchte Kuyper. Het woord 'accoord' ziet op een wereldse en zakelijke overeenkomst, en de basis voor dat 'accoord' was de slechts de juridische en steeds veranderende DKO. Echter. Een kerk is een geloofsverband en alleen de heilige Schrift en de Drie Formulieren mogen de basis zijn. Ds. Boone had dat goed geregeld en zijn organisatie was bijbelser en 'bepaald strakker'.

19. Sch. *'Wij willen nog wat stilstaan bij het feit, dat drie "Ledeboeriaanse" gemeenten zich onttrokken aan de vereniging van 1907. Met enkele andere gemeenten vormen zij onder leiding van Ds. L. Boone op 3 december 1907 te Waddinxveen een kerkverband, dat de naam "Oud Gereformeerde Gemeenten" kreeg.'*

JMV. Boone vormde geen kerkverband en het kreeg niet de naam Oud Gereformeerde Gemeenten. Ook waren het geen drie gemeenten. Hij constitueerde de naamloze ledeboeriaanse gemeenten uit 1851.

20. Sch. *'Tevens bestaat er bij Ds. Boone en zijn gemeenten een grote vrees, dat de kerkelijke activiteiten afbreuk zullen doen aan het bevindelijke geestelijke leven. Ds. Kersten etc. daarentegen meenden juist dat een strakke organisatie onmisbaar is voor het behoud van de gemeenten.'*

JMV. Ds. Boone had gelijk, want een organisatie kan de kerken niet redden. De GG wilden een strakke organisatie, maar bereikten het tegendeel: verdeeldheid, leerproblemen, schorsing en scheuring. Kleine kerken als GG worden op cruciale momenten autocratisch geregeerd en zonder de DKO. Dat blijkt ook uit het tot nu toe hardnekkig weigeren van eerherstel van ds. Boone door GG en GGiN.

21. Sch. *'Ds. Kersten heeft bijzonder sterk geijverd voor orde en regel in het kerkelijke leven, en hij niet alleen, want wij mogen dan toch ook wel onder de reeds van ons heengegane leraars Ds. W. den Hengst noemen en Ds. J.D. Barth en Dr. C. Steenblok en anderen meer.'*

JMV. Ds. Kersten koos regelmatig alternatieve routes om zaken onderhands te regelen, zoals o.a. de toelating van Dr. C. Steenblok. Die zorgde in drie kerkverbanden voor grote problemen. De kerkorde werd steeds met voeten getreden (zie Van der Zwaag en Golverdingen e.a.). Scholten schrijft heel simpel over 'orde en regel'. Dat is waar, want Gods majesteit duldt en verdraagt geen wanorde. Maar welke orde is dat? Primitieve kerkformaties kleuren die orde zelf in, naar eigen voorkeuren en behoeften. Die gewenste 'orde en regel' zijn er bij Scholten dus nooit gekomen. Hun zinloze

scheuringen en ijdele theologische discussies met bijbehorende wanordelijkheden zijn een gruwel in de ogen van de vlekkeloze Majesteit, Die gezegd heeft: 'Ik wil dat ze één zijn!' Bij ds. Boone verliep het kerkelijke leven heel wat ordelijker.

22. Sch. *'Het kerkelijke leven in de gemeenten in de 19e eeuw heeft dikwijls grote moeilijkheden gekend, die niet nodig zouden zijn geweest, wanneer men zich steeds maar gehouden had aan de vaste kerkelijke regels, die de vaders van de 16e en 17e eeuw gesteld hebben, en dat gefundeerd op Gods Woord.*

JMV. Die 'vaste kerkelijke regels' hebben de GGiN maar weinig geholpen. Hun kerkelijke leven in de 20^e eeuw kende grotere moeilijkheden dan dat in de 19^e eeuw (zie Golverdingen enz.).

23. Sch. *'Kerkelijke vraagstukken werden te dikwijls gemoedelijk en gevoelsmatig aangepakt, terwijl men niet te rade ging bij de regels die onze vaders in de bloeitijd der kerk gesteld hebben.'*

JMV. Kleine en gebrekkige kerkverbandjes als de GG en GGiN lenen zich niet voor objectief toepassen van de kerkorde omdat de leiders zo machtig zijn, de leersystemen zo bepalend, de continuïteit zo vereist en de relaties zo onontbeerlijk zijn. Ook werken de GGiN met een kerkleider, als in de roomse hiërarchie, rechtstreeks tegen 'onze vaders in de bloeitijd der kerk'. Dergelijke voormannen werden op de synode van Emden, in 1571, direct afgeschaft.

24. Sch. *'Daar liggen de afspraken, die de gemeenten en de leden met elkaar voor Gods aangezicht gemaakt hebben. Aan die afspraken heeft men zich te houden, ook wanneer het naar onze gedachten minder goed uitkomt. Dan zeggen we niet "nood breekt wet" of "het doel heiligt de middelen", maar met de psalmist: "Heeft hij gezworen tot zijn schade, evenwel verandert hij niet."*

JMV. Bij het schrijven van Scholten, in april 1982, was de kerkscheuring van 1980 nog heel recent. Met drie vertrekkende predikanten en grote ellenden en veel 'nood breekt wet' (zie de notulen uit die jaren). Geen goed moment om ds. Boone en OGG de les te lezen.

25. Sch. *'Daarom mag een kerkverband niet meer regelen, dan wat noodzakelijk is voor een goede voortgang van het kerkelijk leven met elkander. Wanneer het dat doet, dan is dat naar Gods Woord.*

JMV. De GG en GGiN hebben meer geregeld dan nodig is. Juist door die aanvullingen, die kuyperiaanse leerstellingen over 'aanbod van genade' en 'algemene genade' en dat pauselijk oppergezag ging het fout. Ds. Boone regelde alleen het broodnodige en deed dat naar Gods Woord.

26. Sch. *Zó belangrijk is de uitwendige organisatie van het kerkelijke leven, dat het de Heere behaagd heeft, tot in de kleinste bijzonderheden Zijn inzettingen te geven voor de Oudtestamentische eredienst: tot de striklisjes, de haakjes en*

de ringetjes van de tabernakelgordijnen toe. Hoe minutieus is de ambtelijke dienst van de zonen van Levi voorgeschreven! Juist in deze organisatie openbaarde Zich de Heere met Zijn Geest.

JMV. Scholten vergelijkt Gods heilige oudtestamentische geloofsinzettingen met een 'uitwendige organisatie'. Een bar slechte vergelijking.

27. Sch. *Zeker, de [OGG] schrijver erkent ook wel, dat enige organisatie onvermijdelijk is. Maar hij ziet dat dan toch als een noodzakelijk kwaad, dat in mindering komt op het werk van de Heilige Geest. Maar wij zijn niet dopers. De dopers bekommerden zich niet om de organisatie der kerk.*

JMV. Scholten betitelt mensen die zich schuldig voelden aan de breuk van de vaderlandse kerk, en alleen daarom slechts een weinig georganiseerde noodkerk durfden oprichten, blijkbaar als dopers. Het eerste is een kerkprincipe, het tweede een geloofsprincipe. Opnieuw een foute vergelijking.

28. Sch. *'In het genoemde Kerkblad van april 1982 werd ter toelichting van wat genoemd werd "het Oudgereformeerde standpunt" een artikel opgenomen, waarin gesteld werd, dat organisatie "allemaal maar dood mensenwerk" blijft. "Naarmate de Geest week, kwam het menselijke gedoe erin. Hoe minder organisme, hoe meer organisatie. Wij moeten zeggen, dat wij van dat artikel geschrokken zijn. De tegenstelling die daar gemaakt wordt, is puur onschriftuurlijk.'*

JMV. Het schrikken van Scholten was onnodig, want het OGG-standpunt is puur Schriftuurlijk. De christelijke kerk was direct na de uitstorting van de Heilige Geest een zuiver organisme, waarin de Geest krachtig werkte. Toen de Geest ging wijken, moest de menselijke organisatie het overnemen. Een organisatie houdt een wankelend organisme wat overeind en houdt uiteindelijk alleen nog de schijn op. Het kerkblad OGG legde dat 'puur schriftuurlijk' uit.

29. Sch. *Eind 1907 waren het maar negen gemeenten. Nu, 25 jaar later, zijn het er 23. Maar nog steeds is ds. L. Boone de enige predikant. En inmiddels is hij 71 jaar. Dan schrijft Ds. Boone een brief aan ds. J. Fraanje en aan ds. Kersten in een poging, alsnog in het verband van de Gereformeerde Gemeenten opgenomen te mogen worden met zijn gemeenten. (...)*

JMV. Ook dit is pertinent onjuist. Ds. Boone was uitgeput, had geen opvolger en zag de sacramentsbediening in gevaar komen. Hij vroeg ds. Fraanje en ds. Kersten om hulp. De Boone-notulen van 18 mei 1932 melden 'dat door den Voorzitter wordt ontkend, dat hij de hand zou hebben in plannen tot samensmelting'. Geen verzoek tot samengaan dus. Veel gemeenten hadden trouwens nooit willen verenigen, net als Boone.

30. Sch. *"Na een uitvoerige gedachtenwisseling over dit onderwerp", zo lezen we in de notulen, "wordt met algemene stemmen een motie aangenomen waarin*

wordt besloten niet tot aansluiting over te gaan (...) Deze "motie" was feitelijk een slag in het aangezicht van de oude leraar.

JMV. De motie was geen slag in het aangezicht, want ds. Boone wilde alleen om hulp vragen. Ook Boone stemde tegen aansluiting, zoals blijkt uit de notulen: 'met algemene stemmen'. Hij kón trouwens niet overkomen, want hij was nog steeds zogenaamd geschorst.

31. Sch. *Vreemd overigens te lezen, dat men toen blijkbaar met "moties" werkte. Het gereformeerde kerkrecht kent geen "moties" in kerkelijke vergaderingen.*

JMV. Het gereformeerde kerkrecht kent geen algemene vergaderingen en was niet van toepassing. Die tijd gebruikte men het woord 'motie' regelmatig in alle soorten kerkelijke vergaderingen. Geen kerkorde verbiedt dat woord.

32. Sch. *Dat komt ervan, wanneer men een ordelijk kerkelijk leven volgens de lijnen van de Dordtse Kerkenordering gering acht.*

JMV. Nee, dat komt er níet van. De GGiN kunnen bepaald niet terugkijken op een 'ordelijk kerkelijk leven'. Zie o.a. de vele zwarte bladzijden bij Golverdingen en Van der Zwaag en anderen. Bij ds. Boone en OGGiN verliep het veel ordelijker en rustiger.

33. Sch. *Dan gaat men in zijn kerkelijke vergaderingen praktijken uit de politiek overnemen.*

JMV. De OGG hebben met het woord 'motie' geen 'praktijken uit de politiek' overgenomen. Het werd regelmatig in kerkelijke vergaderingen gebruikt.

34. *Jammer, dat het hem [ds. Boone] niet meer gegeven is, zijn stap van 1907 ongedaan te maken. Hoe anders zou het kerkelijk leven dan wellicht verlopen zijn!*

JMV. Scholten is wel heel slecht in het reflecteren op de eigen zwarte bladzijden. De vereniging van 1907 heeft bepaald niet tot een zegetocht geleid (zie Golverdingen, Van der Zwaag, Kort, Van der Knijff etc. etc. etc.). De OGG zijn dankzij ds. Boone aan allerlei scheuringen en ellenden en foute kuyperiaanse leerstellingen ontkomen.

Conclusie

Vaak moet je zeggen: in welke wereld leeft Scholten! Maar zo werkt het. Iemand die niet in de kerkcultuur past of er een andere visie op na houdt, krijgt er publiekelijk van langs. Dat blijkt ook hier: wie verenigt doet alles goed, wie níet verenigt doet alles fout. Historisch gezien zijn kleine kerken met schreeuwerige kerkblaadjes grote verspreiders van nepnieuws. Het zich bemoeien met anderen, het kneden van volgzame geesten houdt nooit op. Zo zijn ze opgegroeid na de scheuringen: met grote woorden. Als ze maar uitstralen dat iets zo is, en Scholten schrijft dat gewoon op, dan is het zo. Het is vlek op vlek op de jas van Boone en voor een hand in eigen boezem is geen ruimte.

Zo werkt de kerkpolitiek ook hier. Jaar in jaar uit worden de lezers herinnerd aan de eigen triomfen. Het minste incident gaat de doofpot in. Ook de vraag om ds. Boones eerherstel wordt (in 2017) doodgezwegen. Zelfs al is diens schorsing totaal fout, belachelijk en diep treurig, al heeft de halve wereld al gezegd dat het verkeerd is, dan zwijg je het gewoon dood of je geeft misleidend commentaar (zie punt 7). De lezers weten niet beter dan dat ds. Boone en de oud gereformeerden in verband worden gebracht met rarigheid, narigheid en onkunde. Dat mag. Maar wie anderen de maat neemt, moet wel zelf het goede voorbeeld geven; en dat ontbreekt nogal.

Scholten kent de verschillen tussen kuyperiaans en ledeboeriaans kerkbegrip niet en heeft maar weinig geleerd van de drama's van 1907 en de drama's erna. Ds. Boone kent die verschillen wel. Hij doorgrondt de principes en trekt in korte tijd goede conclusies: hij verenigt niet. En hij redt zijn kerk van kuyperiaanse dwalingen en neocalvinistische invloeden. Vergelijk de vele zwarte bladzijden van de kerk van Scholten met de weinige van Boone. Vergelijk het ijdel getheologiseer in de Wachter Sions over aanbod, aanbod en aanbod, met de meditatie van erkende wetenschappelijke oudvaders in het OGG-Kerkblad. Vergelijk de betweterigheid en de agressiviteit in De Wachter Sions met de waardigheid en de correctheid van het OGG-Kerkblad. En wees dankbaar dat er een ds. Boone is geweest, die de kerken heeft gewaarschuwd voor 'verstand, letter en hoogmoed'. Het is duidelijk dat de vereniging van 1907 averechts heeft gewerkt.

Scholten heeft ds. Boones motieven afgewogen, zijn noodkerk afgewogen, zijn geschiedenissen afgewogen, zijn vergaderingen afgewogen, zijn notulen afgewogen, zijn woorden afgewogen, zonder zijn eigen kennis en intenties te hebben afgewogen. En dus wordt Scholtens herdenking van '75 jaar Vereniging van 1907' een fantasieverhaal van een ervaren journalist, die met een superioriteitsgevoel zijn best doet om de eigen ellenden en theologieproblemen als een succesverhaal te verkopen.